

Oponentský posudek na bakalářskou práci Evy Papouškové Vliv návštěvníků na chování primátů

Vypracoval Marco Stella, Ph.D.

Bakalářská práce se v rozumném rozsahu 56 stran včetně literatury zabývá zajímavým a důležitým tématem vlivu návštěvníků na chování primátů (v zoologických zahradách) a poskytuje kromě rešerše literatury k dosavadním pracím k tématu také vlastní výzkum provedený na gorilí skupině v Zoo Praha. Přiznám se, že zatímco k rešerši, která je podle mého názoru kvalitní a stála by za rozšíření, nemám zásadní připomínky, samotný výzkum, resp. práce s daty a jejich získání, ve mně budí jisté rozpaky, lépe řečeno potřebuji některé věci vysvětlit. Práce vychází ze slušného počtu obvykle zahraničních prací, přiměřené je i její strukturování.

Práce obsahuje několik tabulek (str. 20, 23, 28), na které ovšem autorka neodkazuje v textu. Podobných v textu „plujících“ věcí, někdy bez vysvětlení a odkazu v textu nacházíme v práci více.

Vyskytují se i různé překlepy a drobné chyby (např. opakované psaní „rod gorilla“ s malým g), autorka nadměrně ráda a často používá anglicismy.

V práci, zvláště v její první třetině, je zbytečně mnoho „výplně“ (např. systematika primátů, části o ochraně goril atp. což jsou témata jistě důležitá, ovšem nikoliv pro téma práce). Naopak tématům, kterým mělo být vzhledem k tématu věnováno více prostoru (chování goril v přírodě) je věnováno prostoru málo, případně k naprosto klíčové otázce změn chování primátů (resp. lidoopů) v zajetí se nedozvídáme v práci nic (v tomto ohledu by tedy bylo zajímavé zamyslet se nad otázkou, jak autorka stanovila kategorii „abnormálního chování“, se kterým v práci operuje. Zejména považuji za znepokojivé, že do této kategorie řadí autorka koprofágií, ve skutečnosti běžný a také z hlediska trávení nutný prvek chování).

Řada prací, ze kterých autorka vychází, se zabývá opicemi (Starého i Nového světa) a nikoliv lidoopi. Napadlo by autorku, v čem by mohly mezi těmito skupinami tkvět jisté rozdíly v reakcích na návštěvníky?

Na str. 30 autorka po literární rešerši začíná kapitolu vlastní výzkum, kde mj. píše že „Cílem práce bylo zjistit, jakým způsobem jsou tamní gorily nížinné ovlivněny neznámým publikem, a zda existují nějaké typy lidí, se kterými pražské gorily vyhledávají vzájemné interakce,“ ovšem nedozvídáme se, z čeho tyto, zejména druhý předpoklad vychází – žádná z předchozích studií s „typy lidí“, ať už to znamená cokoliv, nepracovala, a tak by stálo zato věnovat několik slov tomu, z čeho tento předpoklad vychází. Například v hypotéze 4 zmíněná barva oblečení návštěvníka spadne doslova z nebe.

Obecně je škoda, autorka dále s výzkumy ostatních badatelů nepracuje, resp. neodkazuje na ně v diskuzi a nekonfrontuje svá zjištění s jejich. Je pak poněkud zbytečné sepsovat rešerši, když ji v dalším kroku ignoruje.

Nerozumím tomu, jakým způsobem autorka zaznamenávala jednotlivé návštěvníky a jejich interakce s gorilami zejména v situaci, kdy právě pavilon goril bývá doslova přeplněn lidmi a rozlišit, s kým a zda gorila interaguje, je velmi těžké, ne-li takřka nemožné. Nechápu také, co znamená položka „počet kontaktů s návštěvníky“ a proč jsou v záznamovém archu pod sebou zvířata ze skupiny, prosím o vysvětlení toho, jak mám způsob záznamu chápat.

Prosím o vysvětlení, co znamená sloupec OP v tabulkách výsledků a proč je průměr označen jako P.

Podobně nerozumím tomu, jak autorka sčítala počet návštěvníků /viz hypotéza 1/ - skutečně se jednalo o celkovou denní návštěvnost v celé zoo? To je velmi ošidný údaj, který lze jen stěží korelovat přímo s projevy goril – to, jak lidé chodí či nechodí do pavilonů, je silně ovlivněno různými faktory jako je počasí, organizované činnosti se zvířaty (krmení atd.) Proto se mi zdá snaha korelovat návštěvnost přímo s chováním jako v zásadě nesmyslná (v diskuzi autorka nicméně ukazuje, že této nesnáze si je vědoma).

Prosím o vysvětlení tabulky k hypotéze 4 – zcela jsem se ztratil.

V kapitole výsledky na str. 46 je uvedena hodnota $p=0,03014$, přičemž nerozumím tomu, kde se vzala, když je zjevné, že k verifikaci hypotézy 2 nebyla použita žádná statistická metoda.

Na straně 51 v diskuzi autorka píše o tom, že problémem byl velký zájem návštěvníků - jak by se vypořádala s faktem, že aktuální stav zvířat může být ovlivněn i návštěvníky, kteří již nejsou přítomni (přítom reakce např. na přeplněný pavilon by se mohla projevit i s dlouhou časovou prodlevou), případně s tím, že se aktivita a činnosti goril budou měnit během dne?

V závěru autorka zmiňuje, že některé charakteristiky návštěvníků mohou zajímat gorily více, než jiné. Napadlo by autorku, co by v tomto ohledu šlo zkoumat (kromě jí popsané barvy oblečení, pohlaví a věku) a případně jak?

Celkový dojem z práce je mírně rozpačitý. Nepochybuji o tom, že autorka provedla pozorování pečlivě a že šlo o značnou časovou – získaná data, alespoň jak jsou popsána v práci, mi však přijdou poměrně problematická a budí ve mě dojem, že téma práce a způsob zpracování dat byly vymyšleny až ex post. v závislosti na obhajobě a případném vysvětlení některých problematických částí (viz níže) navrhuji známku **velmi dobře až dobře**.

V Praze dne 19.9. 2014